

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: "NARODNA STRAŽA"
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PREPLATA DIŠNJE Kr. "NARODNE STRAŽE" IZNOSI GO-
200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 39.

Šibenik, 13. listopada 1923.

God. III.

Šibenska komunalna politika.

Komunalna politika grada Šibenika od prvog početka, kad je uprava općine došla u ruke narodnih ljudi, bila je nesretna. Ne mislimo time kazati, da bi bilo bolje, da je ostala u rukama nenačelnih ljudi, ali znademo, da je naš grad po sretnom položaju i prirodnog krasotu svoje luke i raznim prirodnim bogatstvima, koja se nalaze u njegovoj neposrednoj blizini, mogao danas biti jedan prvi na Jadranu, da su njim upravljali ljudi, koji bi više imali pred očima, nego svoji lični interesi i prestiž, prestiž stranke, kao predstavnici koje su došli na gradsku upravu. Mi danas očajamo, da sva ona sredstva, kojima se je mogao podići naš grad, a koja se u svim naprednim krajevima nalaze u režiji općine ili pri njima participira, nalaze u rukama privatnika i to baš onih, koji su bili na gradskoj upravi. Radi toga ukočen je sav rad oko napretka našeg grada i gradska uprava nije u stanju da namiči dovoljno sredstava za njegove najskromnije potrebe. Osim toga, dàbome da veliki dio odgovornosti za današnje stanje našeg grada nose i državne vlasti, koje su često obdavivale Šibenik komesarima, ništa manje današnji vlastodršci, nego oni iz predratnog i za ratnog doba.

Napredak svakog grada, pa i našeg u prvom redu od interesa je samom njegovom stanovništu, pripadalo ovo radničkom, seljačkom ili obrtničko-trgovačkom staležu. Koliko jedan grad ima više prometa, koliko više preduje u privrednom, industrijskom i kulturnom pogledu, toliko ono ima više prigode da zaradije, da svoje proekte lakše unovči, toliko se ono smatra naprednjim. Radi toga će gradska uprava, kojoj je u istinu do rodnog grada, nastojati, da u vlastitom gradu olakša boravak ljudima, koji nešto više važe od običnih ljudi u svim tim granama za koje smo kazali da podižu svaki grad, da poboljšavaju materijalno i kulturno stanje stanovništva odnosnog grada; u jednu riječ, da olakša boravak inteligenciji u vlastitom gradu.

Slabomu smo se nadali od današnje gradske većine, ali ono, što ona snije i namjerava, kako se ona spremi, da udovolji tim potrebama zdravog napredka grada i čitave općine nadilazi svako predviđanje. Gradska većina bi morala biti sretna, da su se druge stranke uopće odazvale, da surađuju s njom. Kada pak zna, da je to učinjeno jedino iz prevelike ljubavi za ovaj grad i općinu, ona bi se moralu okoristiti tom saradnjom i poradići na tome, da se danas nakon pet godina narodne države nešto poradi za dobro Šibenika. U tu je svrhu potrebno, da gradska većina napusti svoje vođenje komunalne politike po krčmama, a iskrenje da progovori o potrebama i boljiku našeg grada sa svojim saradnicima. Naš grad nema nikakove

gradevne osnove, koja bi pogodovala njegovom razvitku u jedan lučki trgovski i industrijski grad, kako od njega zahtjeva njegov položaj. Nema plana, kako će da postane privredni i kulturni centar sjeverne Dalmacije, koja je gubitkom Zadra upućena na Šibenik. Nema ni porezne osnove, kojom bi se dala namaknuti sva ova sredstva, koja zahtijevaju te potrebe našega grada. Jedan predsjednik općine ili načelnik slabu svjedodžbu daje o sebi i svojoj sposobnosti prema javnosti i prema svojim podređenim organima, kada ove pozivlje,

Demagoška komunalna politika nikad nema uspjeha a vazda je na štetu samo općeg interesa onog grada, u kojem se provodi. Ona ujedno otvara i svu mizeriju ljudi, koji nijesu sposobni da nečim realnijim izadu pred svoje gradane.

Radićeva akcija u Londonu.

Kako u našoj kulturnoj javnosti davno prije, tako u zadnje vrijeme i u svim slojevima naroda počela je naglo opadati vjera u uspjeh Radićeve akcije u Londonu. Shvaćanje njegovog boravka u Londonu došlo je u svoju pravu kolotečinu, koje shvaćanje najbolje karakterizira jedan odlični katolički novinar u Londonu. Ovaj kao stalni dopisnik uglednog zagrebačkog tjednika "Narodnog Politike" donosi slijedeće o Radićevi akciji u Londonu:

G. Stjepan Radić nalazi se još ovde. Nedavno mu je produžen "permis de sejour" (dozvola boravka) i nema nikakva izgleda, da će igrati dramsku ulogu političkoga mučenika. Kako je vaš dopisnik obavijestio, nijesu bili poduzeti nikakvi koraci za njegov izgon iz Engleske i Radićeva bojazan u tom smislu sašvam je bez temelja. Doista je bila velika pogriješka, kad bi Beograd tražio njegovo izručenje, jer bi jedino takav pokušaj gospodinu Radiću načinio reklamu i poremetio tok mirnog života, koji on provodi u jednom boarding house-u (pension).

Njegova je akcija mnogo manje važna, nego što si ju je u Cronwel Road-u, London S. W. on zamišljao,

kad bi znali (dodao je smiješći se) što g. Radić upravo hoće. Čini se, da g. Radić nije uspio objasniti, što on zapravo hoće i koji je program njegove stranke i kakvi imade načrti za uređenje Jugoslavije. Jedan put govor o autonomijama, drugi put o federacijama, a treći se put opet vraća na konfederacije. On je veliki vještak u lijepom prikazivanju svojih ideja i sjegurno bi imao već uspjeha, kada bi bolje poznavao franceski jezik. Jedno moram da naglasim, da je u svim svojim razgovorima bio jasan u jednoj stvari, a to je da goji simpatije za monarhijski oblik vladavine u Jugoslaviji i da imade odanosti i povjerenja u Englesku. On ovde nigdje nije nastupio kao republikanac nego je svuda govorio, kako je engleska monarhija republika i kako je za monarhijsku formu vladavine u Jugoslaviji. Gospodin Radić posjetio je i neke zastupnike iz engleskoga parlamenta. Ni jedan od ovih ne pripada konzervativnoj stranci niti je Radić došao sa kojim članom vladine većine u dodir. U Londonu se ne dolazi tako lako do ministara, kada što se u nas pomisli.

Kad je g. Radić ovamo stigao, dva, tri tjutarnja lista donijela su o njegovoj osobi i o njegovoj akciji kratke i dosta nepovoljne člančići. Stvar je s time bila svršena. Večernji listovi, koji od jednoga sata po podne do deset na večer skoro svakoga sata izlaze s novim senzacijama, nijesu Radića niti spomenuli. Od onoga doba je Radić politički razgovarao samo u privatnim kućama u Londonu na čankama.

Obijčaj je londonskoga poslovnoga svijeta, da od subote poslije podne do ponedjeljka u jutro nema nikakvih ni sastanaka ni meetinga-a (pa ni usred sezone), jer svaki Englez provodi ovo vrijeme na selu. Prema tomu nije mogao biti Radić, kao što on tvrdi u svojim pismima, pozvan od zastupnika konzervativne stranke, da u nedjelju 9. septembra održi bilo kakav sastanak u klubu konzervativne stranke.

Ugledna ličnost, koja je jamčila

za Radića u Londnnu, nije se na ništa više obvezala i zato se Radić do sada držao posve koretno. On će nesmetano i dalje stanovali u udobnom utočištu u Cronwel Roadu.

ŠIBENIK, 13. listopada.

Ideja koncentracije svih opozicionalnih grupa proti današnjem režimu uplašila je silno radikale. Dnevne, vijesti donose, da su radikali spremni zajamčiti izvršenje svih zahtjeva Njemačca i Džemijata, samo da ih privežu uza se i osiguraju kakvu takvu većinu. Radikalima se međutim ne treba bojati za većinu, jer radićevci sjegurno ne će doći u Beograd. Viđest je da je dao u javnost dr. Korošec, da će ako bude potreba, da se sruši radikalna vlada, doći u parlament jedan dio Radićevih poslanika i balansiranje njegovo između radikalisa i demokrata, ima samo svrhu, da ustrasi radikale i drugo Korošcu povrati onaj prestiž, koji je među srpskim krugovima prije imao, a danas ga posve izgubio. Ipak radikali ne miruju, već kao dobiti psiholozi poznавajući demokratske i zemljoradničke zastupnike počeli su turati u javnost vijesti o novim izborima, da je njima već osiguran izborni mandat i da će u slučaju potrebe otkriti izborni sistem sličan onomu Mussolini u Italiji. Efekt se ovih vijesti već opeža i nema više one zauzetnosti demokrata za koncentriranje opozicionalnih stranaka. Demokrati su se pomirili svojom sudbinom i ostaju i nadalje čekati hoće li radikalima kojim slučajem mimo njihovih sila doći u stanje manjine, da njih uzmu u pomoć i podijele im jedan dio vlasti. Za ovo stanje demokrata veći dio zasluge ima Sv. Pribicević, koji važi kao pouzdani Pašićev među demokratima te svojim držanjem koči svako nastojanje pojedinih demokratskih zastupnika, da dođe do nekog zbljenja Srba i Hrvata, odnosno, da se uklone prepreke, koje su ovom zbljenju na putu.

Londonski dopisnik sarajevskog "Naroda" posjetio je Radića i s njim imao razgovor o uspjehu njegove akcije. Radić je uvjerasao ovog dopisnika, da će njegova akcija imati izvjesne pozitivnosti, a te bi bile, da će Englezima objasniti, da Hrvati ne će rasulo ovdje državu. Hrvatska bi bila republikanski uređena, ali se ne bi zvala republika već banovina. Kralj bi bio simbol države za inozemstvo, a u slučaju vojne bio bi vrhovni zapovjednik vojske. U mirno vrijeme Hrvatska imala svoju narodnu vojsku. Diplomacija bi bila skupna. Ekskurzija u Hrvatskoj u rukama Hrvata. Zajedničke stvari zajednički bi se rješavale, a svi troškovi za takove stvari zajednički bi se snosili. —

Dakle ne ipak onako i onoliko kako se pripovjeda pristašama u na-rodru.

Sastanak Mussolini-Pašić je odložen, jer nema nade u uspjeh prijateljskog rješenja u pitanju Rijeke. Upućeni ljudi pripovedaju, da je stari običaj g. Pašića da se ne ide na nesegurno. A kad ode, hoće da se vrati nekim rezultatom, da li je taj rezultat djelo njegovog nastojanja ili drugih okolnosti, to je sporedna stvar. Glavno je, da se Pašića ne čini odgovornim za bilo koji neuspjeh, pa taj čak bio i njegovo djelo.

Dne 9. ov. mj. prije pedne razdijeljen je članovima finansijskog odbora zakonski projekat o budžetu za g. 1923. i 1924. U odredbama ovog projekta nalazi se članak, kojim se ovlašćuje Ministarstvo prosvjetne, da može ukinuti pravoslavni fakultet u Zagrebu i teološki i medicinski u Ljubljani. Ovaj se je projekat prije toga raspravljao u ministarskom savjetu, a kada je dr. Korošec usputn nađivim škandalom pita za razjašnjenje g. Pašića i još neke ministre, ovi su kazali, da je ta uredba u projekat ušla bez njihovog znanja.

Stranka srednje linije počela je poprimati realnije konture. Zadnjih dana održan je u Zagrebu sastanak pristaša te stranke te je izabran akcioni odbor, u koji su ušli dr. Dinko Trnajstić, dr. Ante Pavelić, dr. Živko Petričić, dr. Tomislav Tomljenović, Milan Marjanović, Juraj Kučić i Rudolf Giunio. Ova stranka imala bi se temeljiti na zaključcima zagrebačkog kongresa, tako da okupi u svojoj sredini prijatelje umjerjenog pravca u politici. Pitanje je samo, na koga bi se to nastojanje imalo odnositi, da li na Hrvate ili Srbe. Mislimo na Srbe, a jer izgleda, da je ova stranka namijenjena u prvom redu Hrvatima, koji u politici nemaju nikakve inicijative, to je sama po sebi osuđena na neuspjeh.

Katolička akcija.

Kod nas se mnogo govoriti i piše o katoličkoj akciji, a uočeno je u njoj mnogo mlade energije i ljubavi za stvar od ljudi iz katoličkog pokreta. Da ova energija i ljubav u prvom redu mladih pobornika u katoličkoj akciji nije imala i nema većih uspjeha glavnina, je krivnja na neshvaćanju i neupućenosti onih, koji bi najviše morali imati na srcu ovu stvar. Podržavajući u našem listu rubriku "katolička akcija", mi danas donosimo auktoritativno shvaćanje "katoličke akcije" kod nas, te se nadamo, da unapred katolička akcija ne će naći na ono nerazumevanje među inače dobrim katolicima laicima i svećenicima, a još manje, da će joj se izrugivati i stavljati kljope pod noge.

Katolički episkopat na svojoj konferenciji, koja se je održala iz Euh. kongresa u Zagrebu uputio je katoličkom narodu poslanicu, u kojoj među ostalim, citirajući sv. Oca Benedikta XV. o katoličkoj akciji stoji: "Pošto katolička akcija po svojoj naravi ima da uredi ljudsku savijest prema čistim načelima Isusa Krista, pod vodstvom sv. Crkve te u skladu s dužnostima i potrebama koliko svakog pojedinca toliko i različitim staležu, to može od tuda svatko da vidi, od kolike je potrebe, da se ta akcija razvije. Katolička akcija bez dvojbe spada s jedne strane u pastirsku i svećeniku dužnost s druge strane u kršćanski život, tako da štogod se učini ili njoj u prilog ili njoj na uštrbu, to se čini u prilog ili na učtrbu nepovrijedivih prava Crkve i duša".

Na one riječi sv. Oca, koje je kazao 23 svibnja ov. g. u konsistoriju pred kardinalima naši biskupi od pravog do zadnjeg, nastavljaju:

"Eto, predragi naši vjernici mi, hrvatski katolički biskupi, stavljamo

vam stoga na srce, da svih bez razlike poduprete katolički pokret u svemu radu njegovu, bilo u prosjetnom, bilo u radu karlativnom ili kršćanske ljubavi, bilo u radu socijalnom, i u svakom drugom plemenitom radu. Svadje treba da zavladaju Kristova načela..."

Tako naši biskupi! A mi? Mi moramo znati, da nam nije dosta ove lijepe riječi pročitati i eventualno da su lijepe napisane, kad znademo, da će nas čuti onaj, tko ih je potpisao. Vara se svaki onaj katolik bio na laski ili svećenik, ako misli da se može ispričati današnjim žalosnim društvenim prilikama. Da, moguće, pred svojim pretpostavljenim, ali pred svojom savješću! Mi ćemo kao javno glasilo, kojemu je do uspjeha kat. akcije u hrvatskom narodu budno paziti da se gornje lijepe riječi naših biskupa provedu i u djelu, a ne ćemo se zadovoljiti, da ih samo napišemo ili potpišemo.

Domaće vesti.

Pripreme za općinske izbore. Javljaju dnevne novine, da se u ministarstvu unutrašnjih djela pripravlja materijal za općinske izbore u prečanskim krajevinama. Ovi bi imali da budu u mjesecu studenom. Što je kako po svemu izgleda itekako vjerovati.

Nova stranka u Južnoj Srbiji. Disidenti demokratske stranke poslani Arsici. Trajković, Anastasijević i državni savjetnik Jankulović odlučili su da još nekim političarima iz Južne Srbije osnovati stranku. Oni se nadaju, da će ova stranka stupiti svi Srbi poslanici iz Južne Srbije.

Bleerov zajam opet na vidiku. U neuspjehu nekih osnova g. ministra financija da dove do novca u inozemstvu, opet se vraće riječi Bleerovu zajmu. Gosp. ministar je izjavio novinarima, da se u pogledu druge transakcije nastavljaju pregovori. U različitim detaljima još nije došlo do sporazuma, a i ne zna se segurno kada će ovo pitanje konačno biti riješeno.

Cudo od države ili Vojvodina u inozemstvu. Odvjetnička komora u Novom Sadu potužila se je ministarstvu pravde, da srpski sudovi osporavaju izvršenje osuda vojvodjanskih sudova i to uz motivaciju, da se Vojvodina u pravnom smislu smatra još inozemstvom. Na taj način vojvodjanski vjernici ne mogu da utjeraju svoje tražbine od srpskih dužnika. Kako bi graknula srpskanska javnost, da je to inozemstvo na štetu srpskog naroda!

Naredba protiv terorističkih organizacija. Ministar unutrašnjih

djela izdao je pokrajinskim upravama i velikim županima strogu naredbu proti nasiljima pojedinih terorističkih organizacija. Čini odgovornim sve one državne funkcione, gdje se ne pronade krivaci, a ujedno ih pozivaju, da se imaju strogo postupati prema antidržavnim elementima. Bojimo se slab će uspjeh biti ove naredbe, kada se zna, da je u jednoj od takovih organizacija predsjednik vlade g. Pašić a u drugoj Sv. Pribićević.

Nova uprava novinarskog društva u Zagrebu. Dne 3. ov. mj. zagrebačka sekacija Jug. Novin. Udržujući održala je svoju glavnu godišnju skupštinu. Primljeni su izvještaji tajnika i blagajnika, podjeljeni apsolutori starom odboru a u novi odbor izabrani ova gg.: predsjednik dr. Milivoj Dežman, prvi podpredsjednik Toni Schlegl, drugi potpredsjednik Vladimir Turkalj, tajnik Ante Brozović, blagajnik Vilko Šafranek; odbornici: Marijo Matulić, Romualdo Mandl, dr. Milan Čurčin, Veljko Ribar i Miroslav Jun; zamjenici: Đuro Vilović, Branko Stražičić, Drago Bišćan i Ivan Malinar. Revolucionarni odbor: Ivo Šporčić, Niko Smolčić i Adolf Blau; časni sud: Ivan Perić, Milan Marjanović i Josip Lakatoš; zamjenici dr. Zdenko Vrnić, Božidar Zajčić i dr. Ivo Polite. Kod eventualna prihvaćeni su razni predlozi, od kojih je najvažnija protestna rezolucija protiv vanzakonskog policijskog izgona pojedinih novinara.

Slovenski trgovci proti naših kućarača. Sveča trgovackih gremija u Ljubljani apravila je ovih dana ljubljanskim odjeljku ministarstva trgovine i industrije spomenicu, u kojoj se zahtjeva, da se posvema ukine kućarenje po Sloveniji sa tudom robom. To bi se imalo odnositi na naše imočane i sinjane, koji idu po cijelom svijetu prodavajući galanterijsku robu.

Naši dopisi.

Pag. 8. listopada.

(Ispravak.) Po § 19 tiskovnog zakona molim lijepe, da izvolite uvrstiti ovaj ispravak. Br. 37. "N. S." donio je dopis iz Paga sa mojim potpisom. Ne znam čijom krivnjom, taj je dopis bio skraćen i promjenjen. Te promjene iskrivljuju istinitost odnosne stvar:

1. Stavljeno je "se događa" mjesto "se dogodilo po uputama mjesnog općinskog upravitelja"; "tako državni organi idu na ruku" mjesto "su isli".
2. Ja nijesam napisao, da je žandarmarija "provala" već da "je došla".

3. Zabrana, da se zastava javno vije nije potekla od "mjesnih državnih

Skupština Zadružnog Saveza.

U zadnji čas smo primili telefonsku vijest o rezultatu glavne godišnje skupštine Zadružnog Saveza, koju nam radi zadocnjena i pomanjkanja prostora nije bilo moguće donijeti u cijelosti. Sve ono što su prigodom ove skupštine učinili i kako su se ponijeli udruženi bankiri sa Saveza, fašisti, radiceve, radikalni, desno krilo zemljoradnika i demokrati, to se ne da iskazati. Sam izaslanik vlasti okružnik dr. Ivić bio je prisiljen ustati proti protuzakonitom i nezadrugarskom postupku Bervalda i državine te u zapisnik dati iste protuzakonitosti utvrditi. Pouzdano se neda, da će izbor nove uprave, u koju su jedino nasišli i protuzakonit postupkom ušli predstavnici udruženih grobara dalm. zadr. biti poništen. Na protivnoj strani bili su pristaše Paćke Stranke i lijevo krilo zemljoradnika. Ovi su imali uza se 102 zadruge, a svi udruženi nasišli 127. Opozicija je uložila utok proti rezultatu skupštine na nadležni sud.

(Prema potrebi ćemo se u idućem broju opširnije osvrnuti na ovu stvar.)

PODLISTAK

Stube na crkvi sv. Ivana u Šibeniku.

Šibenik je prošloga vijeka imao lijepi broj učenih i odličnih gradana, koji su se bavili njegovom povješću. Spominjem velikog Nikolu Tommasea, Ferara, Galvanija, biskupa A. J. Fosca, A. Fenza, V. Miagostovića i O. Stj. Zlatovića. Kako se eto vidi, svu su to bili talijanski osim posljednjega. No doista su i mnogi Hrvati, iako ne gradani, iznijeli važnih dokumenata i zanimivih zgoda iz prošlosti našeg grada, kao don Petar Kaer, Jelić, Bulić, Ilevković, Ljubić i Rački. Našim pak monumentalnim gradama, osobito sa katedralom, bavilo se više Nijemaca kao Graus, Frey, Gerber, Eitelberger i Folnessic, te Englez Jackson.

Ipk je naš Šibenčane u novije doba jedan čovjek mnogo zadužio

svojim radovima. Bio je ovaj neko godina profesorom, pa direktorom držav. gimnazije u Sinju, a eto sada je imenovan docentom na universitetu u Zagrebu. To je g. dr. Petar Kolendić. On je pregledao malne sve naše arhive, a gdje je ih i uredio. Ima ih, hvala Bogu dosta: u općini, sudu, biskupiji, pri grad. žup. uredu, Novoj crkvi i onoj sv. Ivana, u samostanu sv. Franje, sv. Lovre i sv. Luce. Svadje je dr. Kolendić našao vrlo zanimljivih bilješki o važnim osobama i dogadjajima i kulturi u našem gradu. No koliko li još nepregledanog blaga leži u tim arhivima! Koliko ga je prošlo! Plod su toga marljivog rada prof. Kolendića ove publikacije:

1. Predstava Triju Kralja (Grada jugosl. akademije knj. 7.) Tu je izneseno, da su benediktinske plemkinje g. 1615. davale u našem jeziku predstavu i bile obučene "alla croata".
2. Baraković i njegovi poznanci u

Šibeniku. (U programu šib. real. gimnazije za šk. god. 1913.-14.)

3. Slikar Juraj Ćulinović u Šibeniku. Štampano u Vjesniku za arheol. i historiju u Sarajevu 1920., odnosno u Književnom Jugu g. 1919., gdje je pisac uz ostalu priopćio datum smrti ovog velikog slikara, otprije nepoznat.

4. Katedrala u Šibeniku i Due Italiiani che nel seicento componevano a Šibenico poesie in lingua slava, oboje u "Glasu naroda", koji je u vrijeme talijanske okupacije izasao sa nekoliko brojeva. Nažalost zbog obustave lista članici o katedrali nisu mogli slijediti.

5. Je li Bonis iz Milana radio na Šibenskoj katedrali? (Na ovoj ćemo se rad osvrnuti drugom prigodom.)

6. Stube na crkvi sv. Ivana u Šibeniku. (Štampano u beogradskom "Starinaru", a ove godine otiskano u posebnu brošuru.)

Publikujući dr. Kolendić o stuba-

bama sv. Ivana imao je namjeru, da dokumentima u ruci dokaže, kako se je u zgodnoj kombinaciji složilo dlijeto domaćeg, šibenskog umjetnika Ivana Pribislavljića (ili Pribislavića) i čuvenog arhitekta naše katedrale Nikole Firentinca pa u zajedničkom radu dalo krasne stube.

Pisac je pri ovom poslu marljivo proučavao osobito rukopise javnih bilježnika ne samo u našem gradu nego i u Trogiru, Splitu i Korčuli. On je pri tom zašao u zanimive detalje katedrale i njezinih glavnih arhitekta Giorgia Orsinija i Nikole Firentinca, pa će kao novo lijepo doći onome koji bude pisao povijest naše kulture.

Stube sv. Ivana zasluzile su posebnu studiju, jer je to grada prvoga reda, koja dolazi odmah iz katedrale i lože. (Svršit će se.) Krsto Stošić.

Sva je kršćanska kultura danas na katoličkoj štampil

organu" seć od druge nadležne vlasti, koja veoma sporo rješava spise.

4. Takoder je stavljen izraz "arnački postupak" mjesto moga izraza "protiv ustava i zakona".

Štovanjem

Sveć. Joso Felicinović.

Op. Ured. Ovaj ispravak veoma rado donosimo, jer ne bi željeli, da se našeg prijatelja pozivaju na odgovornost za nešto što nije napisao. Naše uredništvo obilježju gradovom moralu je skratiti pripolani dopis. U tom skraćenju dopisa upotrebilo je sadašnje vrijeme mjesto prošlog, ne znajući da je u Pagu među državnim funkcionerima došlo do promjena, pa da bi se odnosni dopisi mogao odnositi na te osobe. Prema tome i mi ispravljamo našu pogriješku, koja je skroz formalnog karaktera. Albanija je zemlja bila poznata sa svoga protutučnoga i protuzakonitog vladanja. Radi toga se u dnevnom životu svaki takav postupak krsti "arnački postupak". Ako smo tim izrazom, radi kraće izražaja htjeli kazati, da se je u Pagu radilo proti ustavi i zakonu, nadamo se, da nijesmo daleko od pravog značenja, pa da se ta naša promjena neće smatrati običnom novinarskom patkom.

Kali, 9. listopada.

Ante Jurin pok. Luke iz Kali imao je invalidsku mirovinu mjesecno kr. 11 od godine 1902 unapred, Talijanska Okupatorna Vlast davalu mu je 70 % u lirama. Kad je III. zona bila izpraznjena, prestala mu je mirovinu te je morao učiniti molbu na Delegaciju Ministarstva Financija u Splitu, da dobije mirovinu. Na molbu je morao prijaviti biljeg od 13 dinara, dati 3 dinara za poštu, a onomu, koji mu je molbu sastavio platiti drugih 20 dinara. Nakon više mjeseci čekanja dobio je rješenje, da mu je Delegacija Ministarstva Financija u Splitu doznačila godišnju mirovinu od 27 (dvadeset sedam) dinara i da nema prava na dodatak na skupocu. Potrošio je 36 dinara, a dobio je 27 dinara. Jadan invalid valja da živi on, žena i tri kćeri sa 2 dinara i 25 para mjesечно. Još mu na obovoju piše, da je pismo podloženo poštanskoj taksi. Žalosno i prežalošno, da se ovakova rješenja izdaju. Rade su mu mogli ne dati ništa nego ovako se narugati sa jednim invalidom, jednom sirotinjom.

Iz vanjskog svijeta.

U Bugarskoj mir uspostavljen. Proturevolucija komunista i zemljoradnika u Bugarskoj je potpuno ugušena te je u cijeloj Bugarskoj mir uspostavljen. Bugarska vlast u nastojanju da se u narodu izglađe žalosne opreke, izdala je naredbu, da se sa krivcima blago postupa.

Njemačka pred vojnom diktaturom. Vijesti iz Francuske donose, da je poznati veleindustrijalac Stinnes uveren kako je jedino sredstvo da se u Njemačkoj uspostavi red, vojna diktatura. Stinnes je da već sastavio direktorij pod vodstvom generala Gallwirtza, koji bi imao u pravom času da u Njemačkoj preuzeme vlast.

Njemačka marka najbezvrijedniji novac na svijetu. Marka je pala ispod vrijednosti sovjetskog rublja. Danas je jedan dolar 960 milijuna maraka, dok je prema posljednjem tečaju u Moskvi jedan dolar 890 milijuna rubalja.

Engleska štampa o Rijeci. Engleske novine uopće, a osobito "Manchester Guardian" povoljno po nas pretesuju pitanje Rijeka. Po njihovom shvaćanju Rijeka će imati samo onda život, ako pripane našoj državi ili ako postane slobodna država po rapskom ugovoru.

Pobjeda slovačke pučke stranke. Pri zadnjim izborima u Čehoslovačkoj

mandati su konačno ovako podijeljeni: slovački republikanski agrarci 50, Rusini 2, češki socijalisti grupa Klofač 6, nacionalni socijalisti grupa Kramarč, židovska stranka, slovački agrarci po 1, komunisti 28, madarski maloposjednici 8, kršćanski socijali 17, ujedinjena madarska stranka 13 i slovačka pučka stranka 68.

Francusko-engleska sloga. Francuski i engleski ministar predsjednik sporazumjeli su se u svim pitanjima koja se tiču Njemačke. Utvrđili su pozitivan program za zajedničko rješavanje svih spornih pitanja te će Njemačka pozvati u skoro vrijeme na pregovore.

Zadovoljština Maioj Antanti. U Madarskoj ima odstupiti ministar unutrašnjih djela. Time madarska vlast daje zadovoljstvu Maloj Antanti za ispade, koji su se u Madarskom parlamentu desili proti ovoj.

Fašistička urota u Rumunjskoj. U Rumunjskoj je otvorena na široko zasnovana fašistička urota, koja je bila uperena proti današnjoj rumunjskoj vlasti i kraljevskoj obitelji. Urota je na vrijeme otkrivena i kolovode povatani.

Gospodarstvo.

Naredba o prikupljanju poreza. Ministar finančnog je naredio svim finansijskim upravama, da dne 20. ov. mj. najdalje otpočnu prikupljanjem poreza, a u skrajnom slučaju, da se posluže i eksekutivnim uplatama. Ovo je naredio stoga, jer da se kod seljačkih masa opaža slab odaziv na uplatu, iako je porezna stopa predratna i minimalna.

Izvoz vina u Čehoslovačku. Vlada u Beogradu odlučila je otkazati kontingenčni ugovor, kojeg je prošle godine zaključila sa Čehoslovačkom republikom u pogledu izvoza našeg vina i uvoza njihovog piva i to zato, jer je bratska i saveznička republika povisila uvoznu carinu na vina iz naše države. Beogradска vlast nije mogla učiniti bolju uslugu Čehoslovačkoj vlasti, koja je 17 kolovoza ov. godine potpisala trgovacku pogodbu sa Francuskom o uvozu francuskogog vina. Radi toga želila se je riješiti kontingenčnog ugovora, pa je povisila carinu na naša vina.

Za Reviziju agrarne reforme. Iz svih krajeva naše države, kamo su se naselili dobrovoljci stižu tužbe na vladu sa zahtjevom, da se provede revizija agrarne reforme a ujedno i dobrovoljački legitimacija. Utvrđeno je, da je vrlo mnogo ljudi, koji nikad nijesu bili dobrovoljci, dobili zemlju pod imenom dobrovoljaca, a to zbog srpske kolonizatorne politike, da se u hrvatske krajeve naselište više Srba.

Producija ugljena i bakra. Prema podacima ministarstva šuma i ruda produkcija ugljena u našoj državi u god. 1922. dosegla je količinu od 4 milijuna tona, a bakra 850.000 metričkih centi. Producija ugljena u ovoj godini znatno je viša, a isto tako i bakra. Izgleda da će ove godine biti viša za 50 po sto.

Budget za g. 1923.-1924. Prema projektu budžeta za g. 1923.-1924. prihodi i rashodi stoje ovako: Redoviti rashodi 6 milijarda i 33 milijuna dinara; redoviti prihodi 8 milijarda i 737 milijuna dinara, vanredni rashodi 4 milijarde i 310 milijuna dinara; vanredni prihodi 1 milijardu i 606 milijuna dinara. Ljudi, koji vjeruju u današnji režim očekuju da ćemo u ovom budžetu imati ravnotežu, nuiskutivo od zadnjih 5 godina govorim nam, da će dobro biti budemo li uopće budjet i imali.

Gradske vijesti.

Imendan Msgra Bulića. Prigodom imendana ovog našeg velikana dne 4 ov. mj. bila je svečaru iz našeg grada upovrđena ova brzjavna čestitka: "Svečeniku duhu Kristova, mužu glasa svjetskoga, rodoljubu adamantskog karaktera štovatelji čestitaju imendan. Dobri Vam Bog da moći od pomoći, zdrava duha, tijela dočekali najduļju starost na korist znanosti i diku roda." Brzjavku je potpisalo 30 odličnih građana.

Dnevnik u Šibeniku. U zadnje vrijeme "Novo Doba" razvilo je silnu akciju, da se proširi i ustali u našem gradu. "Novo Doba" izlazi u Splitu dnevno na večer, a za Šibenik stavi datum od sutra dan, da šibenčani misle, da imaju novine od istog dana. U tu svrhu našlo je i svoga stalnog dopisnika, te redovito donosi po nekoliko vijesti iz našeg grada. Naše građanstvo očekuje, da će "Novo Doba" jednom početi donositi i članke o potrebama Šibenika i drže da bi sa tim "Novo Doba" najbolju reklamu a Šibeniku učinilo. Osobito naše građanstvo zanimaju koje stanovište ima "Novo Doba" o potrebi trgovacko-obrtničke komore u Šibeniku, izgradnji Šibenske luke i favoriziranju Splita na štetu Šibenika, za koje se zubima i uoktima bore stanovita gospoda u Splitu. Šibensko građanstvo ima pravo pitati svoj dnevnik "Novo Doba" za to i on je dužan kazati svoje stanovište u tim vitalnim pitanjima našega grada.

Iz naše komunalne politike. Ovih dana obilazi po kućama pouzdanik nove općinske uprave i bilježi koliko u kojoj kući ima zahoda i umivaonika (lavela). Pogovara se po gradu da nova općinska uprava, uželi da naš grad podigne na nivo ostalih kulturnih gradova i popravi, žalosne higijenske prilike našeg grada, namjerava udariti velike daće na sve one kućevlanske, koji nemaju bar zahoda u svojoj kući. U tu joj svrhu treba znati koje kuće imaju, a koje nemaju zahoda. Ovaj će naum nove općinske Upgrave bez dvojbe radosno pozdraviti svaki pravi prijatelj našeg grada, jer je zbilja skrajno vrijeme bilo, da se nešto na tom poradi. Stanovite posude, koje se u nekim dijelovima grada nose na more za proliti, odaju više nego sliku najzadnjeg zagorskog sela.

Zapovjednik mjesne redarstvene straže g. Čatipović dne 9. ov. mj. ostavio je naš grad i pošao na svoje novo mjesto u Kotor. Do kolodvora su ga ispratili prijatelji, na rastanku se je našla i redarstvena straže s g. Carevićem na čelu. Gosp. Čatipović se u njegovoj službi nije imao što da zamjeri, a valjda je zato i morao iz našeg grada.

Ipak se neda bez gospode. Na rednih dana ima doći u naš grad grupa čehoslovačkih industrijalaca; radi se i o tomu da se pošalju delegati u Beograd na Jadranski kongres, koji bi se imao inicijativom trgovacke i obrtničke komore održati u Beogradu. Kako bi dosljedno bilo, zemljoradnička većina u novoj općinskoj upravi imala bi postati delegate u Beograd svoje zemljoradnike, da zastupaju trgovacke i industrijalne interese našega grada i čehoslovačke goste morali bi samo oni da dočekaju, ako hoće da pokažu pravi karakter gradske uprave. Ali to ne ide, nijesu razgovori u Beogradu, što i razgovori po krčmama i nijesu čehoslovački industrijalci, što i obični Šibenski građanini, kojima mogu upravljati zemljoradnički predstavnici u cilindru i fraku, brat Šupe

i družina. Zato zadnjih dana vidamo mnogo gospode po hodnicima naše općine. Mora braći zemljoradnicima biti gorko pri duši, ali što ćemo, kad se ipak neda bez gospode!

Kulturni škanda! jednog ministra. Napokom se je rastao sa našim gradom bivši njegov načelnik, namjenski Dalmacije, narodni poslanik, ministar vjera i odvjetnik dr Ivan Krstelj i odselio u Beograd. Puštajući momentalno po strani žalosnu ulogu, koju je u našem javnom životu i u odnosu svoga naroda prema Srbima igrao ovaj čovjek, moramo se pozabaviti najnovijim škandalom, koji po sebi ne bi mnogo značio, da ga je počinio jedan štamarski kalfa, ali kada to čini jedan ministar, onda si možemo predstaviti žalosnu figuru eshaeških ministara. Gosp. dr Krstelj kao suvlasnik bivše Hrvatske štamparije u mjestu, imao je na skladu više stotina primjeraka poznate i rjetke knjige u hrvatskoj literaturi "Hrvatske narodne poslovice" od preč. kan. Škarpe, koja je većim dijelom bila vlasništvo autora. Preč. kan. Škarpa interesirao se je više puta za ovaj produkt svoga mnogodišnjeg intelektualnog i fizičkog rada i vazda mu je bilo rečeno, da će se stvar urediti njemu u prilog. Međutim nekoliko dana prije odlaska g. ministra počela je njegova sluškinja po dučanima prodavati u arcima i uvezane knjige ovih poslovica po 4. dinara kg. Autor poslovica pokušao je intervenirati kod g. ministra, ali kako ga nije našao doma, požurio se je ovaj, da uvjeri preč. Škarpu kako se radi samo o jednoj količini nesuvrših araka, koji nijesu za ništa, a da će jedva još biti 50-60 uvezanih primjeraka, što će mu poslati. Sutra dan je kan. Škarpa primio 140 komada svojih poslovica, ali je ujedno doznao, da je g. ministar preko svoje sluškinje raznim trgovcima prodao više stotina komada potpuno novih i uvezanih Škarpinih "Hrvatskih narodnih poslovica" po 4 dinara kg. Tako se je gosp. ministar dr Ivan Krstelj rastao sa našim gradom i ovim svojim najnovijim kulturnim činom pokazao sebe, a i one, preko kojih mogao postati ministar naše države.

† Ante Živković dugogodišnji glavar Rogoznice umro je prošli dan nakon duge i teške bolesti. Pokojnik je bio štovan od svojih mještana i poznat kao uzor rodoljub, dobar otac i prijatelj. Kaš takovu vječna usponema i pokoj vtečni.

10. broj "Jadranske Straže". Izlašio je već i 10. broj ove mornaričke revije, koji je bogat aktuelnim člancima iz pomorsko-vojnog života našeg i drugih naroda. Osobito se osvrće na italijansko pomorsko narušavanje. Ima 17 slika vrlo uspješnih, medju kojima i historičkih iz prvih dana našeg oslobođenja.

Slaba usluga. Doznamo, da je Srpska nar. omladina "Ilijia Smiljanić" upravila poziv svim korporacijama i strankama da se sastanu na prethodni dogovor za sastav jednog šireg građanskog odbora, koji bi imao prirediti malu proslavu u čast krštenja Njeg. Veličanstva Nasljednika Prijestolja. Bojimo se, da ova omladina slabu uslugu čini stvari za koju se zagrijava, jer dvojimo da će se njoj itko odazvati. Svaka stranka i svako društvo s pravom može zapitati organizaciju "Ilijia Smiljanić" nije li i ona jedna od onih organizacija, koja ima za zadacu da terorom postizava ono, sto današnji režim ne može zakonskim putem, a to je, da u ovoj državi ne smije biti Hrvata, kojima je ideal sloboda i nezavisnost nijihovog naroda.

Tražite odmah najnoviji cijenik cipela, rublja, pletenina, odijela i raznih drugih predmeta sa više stotina slika, koji Vam se šalje za badava. — Jugoslavenska Razasilačna, Ant. Savić — Škofjeloka, Slovenija.

Medicinskih knjiga

razne struke i sadržine nude se na prodaju. Obraćiti se u Hrvatskoj Zadružnoj Tiskari.

Pretplatite se na „Narodnu Stražu“!

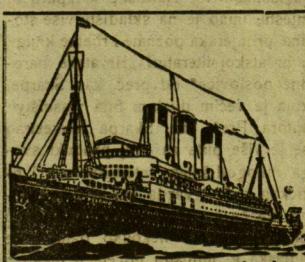
INGER šivači strojevi

— na cijelom svijetu poznati su kao najbolji.

Podružnice i zastupstva u svim mjestima.

Centrala za državu S. H. S. Zagreb, Maruličeva ul. br. 5. II. kat.

Filiala Šibenik, Široka ulica.

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najlepši parobrodi za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda — odlaze:

9. avgusta	CAP NORTE
23.	TUCUMAN
24.	CAP POLONIO
13. septembra	LA CORUNA
17.	MARIBOR
31.	ANTONIO DELFINO
4. oktobra	VIGO
11.	BILBAO
25.	CAP NORTE
31.	VILLAVICENCIO
1. novembra	CAP POLONIO
17.	ESPANA
13. decembra	LA CORUNA

iz H A M B U R G A
za Argentinu, Braziliju i Urugvaj.
Sve obavijesti daje dragovoljno i besplatno
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.
Zastupstva: Beograd, Balkanska 49.
Veliki Bečkerek, Svetosavska 18. Bitolj, Bankarska 12.

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim potrepštinama i proizvodima

Z a g r e b

PODRUŽNICA: SUŠAK

Tvornička ulica broj 15.

Telefon 14-59 Interurban 15.

Brzojavni naslov: "RATAR-SUŠAK"

dobavlja sa svog skladišta na Sušaku, Bakru najpovoljnije:

BRAŠNA, ŽITARICE, KOLONIJALNU ROBU, 16% SUPERFOSTAT, 18% THOMASOVU DROZGU, 40-42% KALIJEVU SOL, 12-15% KAINIT I VAPENI DUŠIK.

DROGARIJA VINKO VuČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, jaka boja, gumenih predmeta i sl.

OPTIKA.

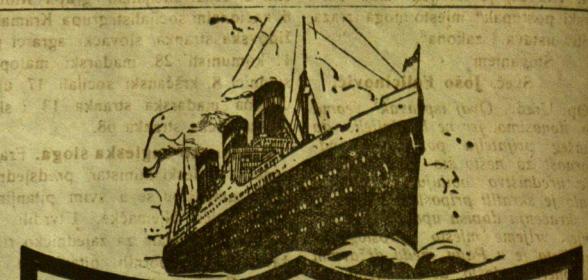
Naočala — Čvika.

zeruje svaku izradu po okol. Ilječićem propisu

Primaju se popravci.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

Parobrod "LEVIATHAN"

50956 Br. Reg. tona

Najmoderniji, najveći i najluksuriozniji oceanski parobrod. Najveći napori znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utječujući su u ovom čudesnom parobrodu. Neprispodobiva udobnost u svim razredima.

"Prva vožnja" u New York na 7. augusta, 1923., zatim 28. augusta, 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra itd. svaki treći tjedan utorkom iz Southamptona — Cherbourg-a. — *Sv. pobitje kroz dole nazačena adresa.*"

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodoma. — Ne-nadskrilići u udobnosti, čistoci i izvrsnoj opskrbici — Brzi i sigurni brodovi.

"George Washington" "President Fillmore" "President Harding"
"President Roosevelt" "America" "President Arthur"

Zahtijevate pobliže upute i plavobenu listinu broj 234.

Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

Budimo novovjekovi apostoli — širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospobanka,
Telefon br. 16 - Nočni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Dakovo,
Maribor,
Sarajevo,
Sombor,
Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatljiska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva
preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaće najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.